

KS. KRZYSZTOF KAUCHA

Instytut Teologii Fundamentalnej KUL

DOI: <http://dx.do.org/10.18290/rt.2017.64.9-17>

e-mail: kkaucha@kul.pl

SPRAWOZDANIE Z OGÓLNOPOLSKIEJ KONFERENCJI
„TEOLOGIA FUNDAMENTALNA
W TWÓRCZOŚCI JOSEPHA RATZINGERA”

W dniach 12-13 grudnia 2016 r. odbyła się w KUL ogólnopolska konferencja „Teologia fundamentalna w twórczości Josepha Ratzingera” będąca IV edycją corocznych *Marian Rusecki Memorial Lectures* organizowanych od 2013 r. dla upamiętnienia śp. ks. prof. dr. hab. dr. h.c. Mariana Ruseckiego (1942-2012), długoletniego pracownika tegoż Instytutu i współtwórcy lubelskiej szkoły teologii fundamentalnej. Organizatorem konferencji był Instytut Teologii Fundamentalnej KUL, zaś patronatem naukowym objęli ją: Stowarzyszenie Teologów Fundamentalnych w Polsce, Komisja Teologii Oddziału PAN w Lublinie i Wydział VI Nauk Teologicznych Lubelskiego Towarzystwa Naukowego.

Celem konferencji było wydobycie J. Ratzingera rozumienia teologii fundamentalnej, jako że karierę naukową rozpoczął jako profesor tej dyscypliny, oraz oryginalnych treści uwiarygodniających chrześcijaństwo, mogących wzbogacić aktualną teologię fundamentalną, w tym polską. Taka koncepcja konferencji była efektem wykładów piszącego te słowa z eklezjologii dla doktorantów ITF KUL. Nie byłaby ona możliwa bez publikowania przez Wydawnictwo KUL J. Ratzingera *Opera omnia* w języku polskim pod redakcją ks. prof. dr. hab. Krzysztofa Góździa i dr hab. Marzeny Góreckiej. Jako prelegentów zaproszono uznanych polskich specjalistów od teologii Ratzingera, w tym także teologów fundamentalnych, spośród których wielu to absolwenci ITF KUL.

Konferencja, której otwarcia dokonał Prodziekan Wydziału Teologii KUL ks. dr hab. Janusz Lekan, prof. KUL, a do której merytorycznie wprowadził ks. dr hab. Krzysztof Kaucha, prof. KUL, była podzielona na cztery części. Każdego dnia odbyły się dwie części (przedpołudniowa i popołudniowa) i każda była zwieńczona dyskusją, którą moderował prowadzący daną część. Część I prowadził ks. dr hab. Krystian Kałuża (UO Opole). Otworzył ją referat „*Fides et ratio*. Joseph Ratzinger wobec filozofii” dr hab. Agnieszki Lekkiej-Kowalik, prof. KUL, Dyrektora Instytutu Jana Pawła II KUL. Po nim głos zabrał ks. prof. dr hab. Jerzy Szymik (UŚ Katowice).

ce) i mówił na temat „Ogniem jest. Chrześcijaństwo jako *religio vera* według Josepha Ratzingera/Benedykta XVI”. Jako trzeci prelegent wystąpił ks. dr hab. Andrzej Michalik (UPJPII Kraków) z referatem „Wiarygodność chrześcijaństwa według Josepha Ratzingera”. Po zakończeniu tej części uczestnicy konferencji udali się do Kościoła Akademickiego KUL, by uczestniczyć we Mszy świętej za śp. ks. prof. Mariana Ruseckiego, której przewodniczył ks. dr hab. Jacenty Mastej, Dyrektor ITF KUL, a homilię wygłosił ks. prof. dr hab. Jerzy Szymik.

Część II, której przewodniczył ks. dr hab. Andrzej Michalik, zainicjowało wystąpienie ks. dr. hab. Krystiana Kałuży na temat „Josepha Ratzingera idea teologii fundamentalnej”, zaś kolejne referaty wygłosili absolwenci ITF KUL: ks. dr Rafał Pokrywiński (WSD w Drohiczyńcu) – „Pojęcie Objawienia Bożego według Josepha Ratzingera”, dr Ewa Schädler – „Elementy strukturalne chrystologii fundamentalnej według Josepha Ratzingera/Benedykta XVI” i ks. dr Zbigniew Chromy (WSD w Świdnicy) – „Boska świadomość Jezusa Chrystusa w ujęciu Josepha Ratzingera”.

Część III prowadził ks. dr hab. Krzysztof Kaucha. Złożyły się na nią następujące referaty: „Istota Kościoła według Josepha Ratzingera” ks. prof. dr hab. Krzysztofa Góździa (KUL), „Wiarygodność Kościoła według Josepha Ratzingera” ks. dr. Pawła Borto (ITF KUL), „Benedykta XVI apologia eklezjalnego wymiaru wiary chrześcijańskiej” ks. dr. Romana Słupka (PWT Wrocław), „Paschalna wiarygodność chrześcijaństwa i Kościoła według Josepha Ratzingera” ks. dr. hab. Jacentego Masteja, prof. KUL (ITF KUL).

Poprowadził on część IV, na początku której przemawiali o. dr hab. Ireneusz Ledwoń, prof. KUL (ITF KUL) na temat „Teologiczny walor religii niechrześcijańskich według Josepha Ratzingera” oraz ks. dr hab. Andrzej Pietrzak (ITF KUL) – „Polemiki Josepha Ratzingera z teologami z Ameryki Łacińskiej”. Potem głos zabrali dwaj doktoranci ITF KUL: mgr Sebastian Kostecki na temat „Prymat Piotrowy według Josepha Ratzingera” oraz ks. mgr Piotr Niewiadomski – „Teologia muzyki Josepha Ratzingera jako źródło inspiracji teologicznofundamentalnych”. Referat podsumowujący „Teologia fundamentalna Josepha Ratzingera a teologia fundamentalna Mariana Ruseckiego” wygłosił piszący te słowa. Konferencję zamknął ks. dr hab. Jacenty Mastej, Dyrektor ITF KUL, który podziękował wszystkim prelegentom, patronom, współorganizatorom (doktorantom ITF KUL i Kołu Naukowemu Studentów Teologii KUL) oraz uczestnikom.

Efektom konferencji było ukazanie, że Ratzinger – za swoim mistrzem G. Söhngegenem – pojmuje teologię fundamentalną dwojako: jako naukę o podstawach chrześcijaństwa i teologii chrześcijańskiej (niem. *Prinzipienlehre* – nauka o zasadach, które można rozumieć jako genezę chrześcijaństwa, wyjściowe aksjomaty wiary chrześcijańskiej, główne pojęcia teologii oraz źródła poznania teologicznego) oraz jako racjonalne uzasadnienie i obrona uniwersalizmu chrześcijaństwa (w tym pojęciu chodzi też o absolutny charakter tej religii jako pełni Bożego Objawienia i zbawienia, *religio vera*) wobec zakwestionowań tego w nowożytnej filozofii racjonalistycznej, a nawet teologii (liberalnej), i współczesności. W czasie konferencji ukazano, że we wkładzie Ratzingera do teologii fundamentalnej należy uwzględnić także jego dokonania w zakresie rozumienia pojęcia Objawienia Bożego (brał udział w pracach nad konstytucją *Dei Verbum* Soboru Watykańskiego II), istoty chrześcijaństwa oraz w za-

kresie chrystologii fundamentalnej (chrystologiczna egzegeza kanoniczna Ewangelii, zwłaszcza Janowej, mesjańska i boska świadomość Jezusa z Nazaretu) i eklezjologii, także o profilu fundamentalnym (geneza, natura, istota Kościoła, jego podstawowe określenia i znamiona, racje za wiarygodnością).

MAREK GRZECH SVD

Księża Werbiści, Górna Grupa

DOI: <http://dx.do.org/10.18290/rt.2017.64.9-18>

e-mail: mareksuender3@gmail.com

SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI
„CHRZEŚCIJAŃSTWO W RELIGIJNOŚCI LUDOWEJ
– 1050 LAT PO CHRZCIE POLSKI”

W dniach 9-10 maja 2016 roku odbyła się na KUL-u ogólnopolska konferencja naukowa na temat: „Chrześcijaństwo w religijności ludowej – 1050 lat po Chrzcie Polski”. Zorganizował ją prof. KUL Zdzisław Kupisiński SVD przy współpracy Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego i Polskiej Sekcji Organizacji Sztuki Ludowej (IOV). W czasie jej trwania odbyło się aż sześć sesji naukowych, co świadczy o wadze i zakresie podejmowanej problematyki. Wygłoszono 25 referatów z 28 zgłoszonych. Prelegenci, reprezentujący takie dziedziny nauki, jak językoznawstwo, etnografia, etnologia i antropologia kulturowa, wywodzili się ze środowiska Polskiej Akademii Nauk i dziewięciu ośrodków uniwersyteckich w Polsce.

Konferencja miała wyraźnie trzyczęściową strukturę: metodologiczno-religioznawczą, teologiczną i krytyczną.

Część metodologiczna pod przewodnictwem prof. dr hab. Anny Brzozowskiej-Kajka z UMCS-u oscylowała wokół definicji religijności ludowej i jej roli w społeczeństwie. Prelegenci chętnie powoływali się na dokument Kongregacji Kultu Bożego i dyscypliny Sakramentów pt. *Dyrektorium o pobożności ludowej i liturgii. Zasady i wskazania* z 2002 roku, według którego „...treścią religijności ludowej jest rzeczywistość uniwersalna, niekoniecznie chrześcijańska, ponieważ w sercu każdej osoby, jak również w kulturze każdego narodu i poszczególnych wspólnot, jest zawsze wymiar religijny”. W świetle prezentowanych materiałów *religijność ludowa* jawi się w kontekście laicyzującego się polskiego społeczeństwa jako zbliżona swą treścią do *pobożności ludowej* i z jednej strony jest szansą dla wierzących do publicznego wyrażania swojej wiary, a z drugiej strony stanowi często jedyną sferę spotkania